

NỘI DUNG GHI BÀI 3 KHỐI 10 - MÔN GDCD

BÀI 3

SỰ VẬN ĐỘNG VÀ PHÁT TRIỂN CỦA THẾ GIỚI VẬT CHẤT

1. Thế giới vật chất luôn luôn vận động

a. Vận động là gì?

Vận động là mọi sự biến đổi (biến hóa) nói chung của sự vật, hiện tượng trong tự nhiên và đời sống xã hội.

b. Vận động là phương thức tồn tại của thế giới vật chất

- Bất kỳ sự vật, hiện tượng nào cũng luôn luôn vận động.
- Vận động là thuộc tính vốn có; là phương thức tồn tại của thế giới vật chất

c. Các hình thức vận động của thế giới vật chất

Vận động gồm có 5 hình thức cơ bản:

- Vận động cơ học: sự di chuyển vị trí của các vật thể trong không gian.
Ví dụ: Sự dao động của quả chuông; Xe đang chạy trên đường; Con người đi bộ.
  - Vận động vật lý: vận động các phân tử, các hạt cơ bản, các quá trình nhiệt, điện...
Ví dụ: Hiện tượng sấm sét; Sự chuyển động của điện tích âm và dương; Nước bay hơi ở nhiệt độ cao
  - Vận động hóa học: quá trình hóa hợp, phân giải các chất
Ví dụ: $2H_2 + O_2 = 2H_2O$; quá trình ôxy hóa,...
  - Vận động sinh học: sự trao đổi chất giữa cơ thể sống với môi trường.
Ví dụ: Cây xanh quang hợp; Cây ra hoa
  - Vận động xã hội: sự thay đổi, biến đổi của các xã hội trong lịch sử.
Ví dụ: Quá trình tiến hóa của con người: vượn cổ tiến hóa thành con người.
- * Mọi quan hệ giữa các hình thức vận động cơ bản:
- Các hình thức vận động cơ bản có đặc điểm riêng, song chúng có quan hệ hữu cơ với nhau. Trong những điều kiện nhất định chúng có thể chuyển hóa cho nhau.

2. Thế giới vật chất luôn luôn phát triển.

a. Thế nào là phát triển?

Phát triển là vận động theo chiều hướng tiến lên từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp, từ kém hoàn thiện đến hoàn thiện hơn. Cái mới ra đời thay thế cái cũ, cái tiến bộ thay thế cái lạc hậu.

Ví dụ: Công cụ lao động thô sơ đến những máy móc tinh vi; Từ điện thoại bàn phím đến điện thoại cảm ứng...

b. Phát triển là khuynh hướng tất yếu của thế giới vật chất.

Quá trình phát triển của các sự vật và hiện tượng không diễn ra một cách đơn giản, thẳng tắp mà diễn ra một cách quanh co, phức tạp, đôi khi có những bước thụt lùi tạm thời.

Khuynh hướng tất yếu: cái mới ra đời thay thế cái cũ, cái tiến bộ thay thế cái lạc hậu.

- Bài học: Khi xem xét các sự vật, hiện tượng phải xem xét chúng trong trạng thái vận động, biến đổi và không ngừng phát triển.